

Kto może ustanawiać wyróżnienia dla zasłużonych dla gminy?

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: środa, 03, sierpień 2022 08:08

Adrian Pokrywczyński

Odsłony: 3194

Statuetka, która miała być nagrodą za zasługi na rzecz jednego z miast, stała się przedmiotem orzeczenia sądu administracyjnego w Gliwicach. Poszło o gminną kompetencję do ustanawiania zasad uhonorowywania osób zasłużonych.

Sprawa dotyczyła, niepozornej zdawałoby się, nagrody, jaką jeszcze w 2015 r. postanowił ustanowić prezydent jednego z miast w województwie śląskim. Miała przybrać ona formę specjalnej statuetki i stanowić wyróżnienie dla osób fizycznych, prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej za godne szczególne uznanie zasługi i działalność na rzecz miasta. Prezydent wydał więc zarządzenie, w którym ustanowił to, jak to określono, wyróżnienie honorowe, określił regulamin przyznawania wyróżnienia oraz wzór formularza wniosku o przyznanie statuetki.

Zarządzenie nie spodobało się jednak wojewodzie śląskiemu z powodów formalnych. Ponieważ w podstawie prawnej zarządzenia wskazano jedynie art. 33 ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym, przedstawiciel rządu stwierdził, że wydano je bez podstawy prawnej. W ocenie wojewody nie mieściło się to w określonych ustawą kompetencjach wójta/burmistrza/prezydenta miasta. Dodatkowo, według organu nadzoru, prezydent przypisał sobie kompetencję przynależną radzie gminy, gdyż zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 14 może ona nadawać honorowe obywatelstwo gminy. Wojewoda twierdził, że przepis nie definiując pojęcia honorowego obywatelstwa gmin, powoduje, że pozostając w sferze struktury wewnętrznej gminy, kształtowanej statutem i uchwałami "statutowymi", rada gminy może nadawać obok honorowego obywatelstwa także tytuł honorowy zasłużonego dla gminy.

Przyznawanie więc takich wyróżnień należy bezspornie do zadań rady gminy. Rada gminy jest jedynym organem uprawnionym nie tylko do nadawania tego honorowego tytułu, ale określania w uchwale sposobu i trybu zgłaszania kandydatur. Ponadto, według wojewody, zarządzenie stanowiło naruszenie przepisów ustawy o odznakach i mundurach, która w art. 4 ust. 3 stanowi, że odznaki honorowe za zasługi w działalności państwowej lub społecznej na rzecz rozwoju określonej jednostki samorządu terytorialnego są ustanawiane przez organ stanowiący tej jednostki. Wojewoda stwierdził, że tak ustanowiona statuetka, w kontekście tego, za co miała być przyznawana, w zasadzie zrównuje się z odznaką honorową. Dlatego też wojewoda, po kilku latach funkcjonowania wyróżnienia, zaskarżył zarządzenie do wojewódzkiego sądu administracyjnego.

Gmina wniosła o oddalenie skargi. W odpowiedzi twierdziła, że kompetencje do wydania przez prezydenta takiego zarządzenia wynikają z przepisu art. 33 ust. 3 i ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym jako kierownika urzędu, który kieruje bieżącymi sprawami gminy, jak również reprezentuje ją na zewnątrz. Zadania własne gminy obejmują także sprawy promocji gminy, co może wiązać się z ustanowieniem okolicznościowego wyróżnienia honorowego w postaci statuetki. W zakresie pojęcia „promocja gminy” mieści się zdaniem miasta uprawnienie do ustanawiania medali honorowych, które nie stanowią orderów, odznaczeń i odznak w rozumieniu przepisów ustawy o odznakach i mundurach.

Sąd przyznał jednak ostatecznie rację wojewodzie.

WSA stwierdził, że ustanowienie statuetki było w istocie ustanowieniem honorowego tytułu „zasłużonego dla miasta”. Podkreślił jednocześnie, że zgodnie z prawem i orzecnictwem gmina faktycznie ma prawo ustanawiać tego rodzaju wyróżnienie, ponieważ uhonorowanie określonych osób za ich zasługi dla gminy, jest sprawą publiczną o znaczeniu lokalnym. W ramach swobody określania swych zadań gmina może tworzyć formy prawne w tym zakresie, obejmujące nie tylko osoby fizyczne, ale także twory organizacyjne, w tym osoby prawne, zasłużone dla gminy. Jak ocenił sąd, przyjmowanie takich

Kto może ustanawiać wyróżnienia dla zasłużonych dla gminy?

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: środa, 03, sierpień 2022 08:08

Adrian Pokrywczyński

Odsłony: 3194

---

form wyróżnienia służy z pewnością wspieraniu i upowszechnianiu idei samorządowej oraz promocji gminy.

Natomiast, według sądu, nie ma uzasadnienia dla twierdzenia, w myśl którego rada gminy może przyznać tytuł honorowego obywatela gminy, ale już nie może przyznać tytułu zasłużonego dla miasta. Zdaniem składu orzekającego nie ma większej różnicy między tymi tytułami lub wyróżnieniami. Ich istota jest tożsama - wskazanie i uhonorowanie osób, które wykazały szczególne zasługi dla miasta.

Sąd wyraził ponadto zdanie, że materia, jakiej dotyczyło zaskarżone zarządzenie jest zastrzeżona dla aktu prawa miejscowego, a kompetencje do jego wydania przynależą organowi stanowiącemu (radzie gminy), a nie wykonawczemu. Jest to bowiem materia odnosząca się do relacji pomiędzy jednostką samorządu terytorialnego a jej członkami, ujęta w akt o charakterze generalnym i abstrakcyjnym oraz statutowym. Ustawa o samorządzie gminnym stanowi, iż na jej podstawie ustawy organy gminy mogą wydawać akty prawa miejscowego m.in. w zakresie wewnętrznego ustroju gminy. Tej „statutowej” materii dotyczy również kompetencja do wyróżniania zasłużonych dla gminy osób także przez nadawanie innych tytułów honorowych, podkreślających zasługi jej mieszkańców. Dlatego też sąd stwierdził, że wojewoda słusznie zarzucił zarządzeniu prezydenta naruszenie prawa w istotny sposób, gdyż zostało wydane przez organ gminy, któremu nie przynależą takie kompetencje. Zgodnie z ustawą kompetencje do stanowienia aktów prawa miejscowego przynależą radzie gminy, a właściwą formą jest tu uchwała rady. Dlatego też WSA stwierdził niezgodność zaskarżonego zarządzenia z prawem.

Na koniec, nie wpływając na ostateczne rozstrzygnięcie, sąd przychylił się jednak do zdania gminy, że statuetka nie jest odznaką w rozumieniu ustawy o odznakach i mundurach. Zgodnie z omawianym orzeczeniem między „odznaką” a „statuetką” istnieją zasadnicze różnice znaczeniowe, zarówno potocznie, jak i w kontekście przepisów, gdzie ta pierwsza ma służyć do noszenia, czego nie można powiedzieć o statuetkach. To, że z art. 4 ust. 3 ustawy o odznakach i mundurach wynika, że organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może ustanowić odznaki honorowe za zasługi na rzecz rozwoju jednostki nie oznacza, że każdy przedmiot wręczany przy tego rodzaju wyróżnieniu jest odznaką w rozumieniu przepisów tej ustawy.

Sygnatura: III SA/GI 1471/21 Wyrok jest prawomocny.